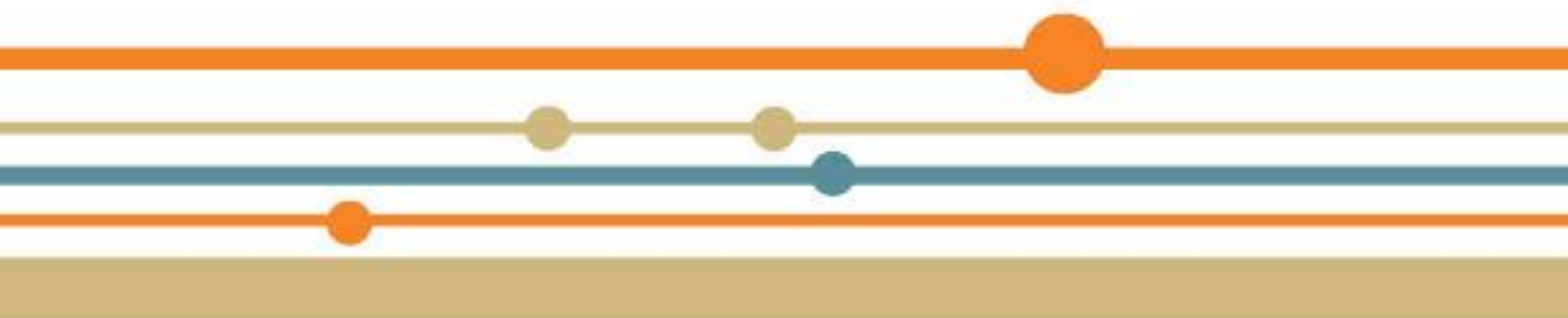

Mörka moln drar in på ljus himmel

Almegas Tjänsteindikator Q1 2016

Efterfrågan på företagstjänster får draghjälp från tjänstesektorn.

almeGa

Almegas tjänsteindikator är en kvartalsbaserad konjunkturindikator som belyser den sammantagna utvecklingen i den privata tjänstesektorn. Den är väl lämpad för att på ett tidigt stadium pricka in vändpunkterna i konjunkturen. Exempelvis förutspådde Almega redan i juni 2009 med hjälp av tjänsteindikatorn att produktionsnedgången för tjänstesektorn under finanskrisen skulle komma att bli relativt kortvarig. Detta visade sig också stämma. Likaså prickade tjänsteindikatorn in den följande vändningen andra kvartalet 2011, då produktionstillväxten för den privata tjänstesektorn skulle börja vika av, alltså upphöra att accelerera. Början till återhämtning från och med tredje kvartalet 2013 prickade tjänsteindikatorn också in.

Tjänsteindikatorn har ett högt prognosvärde för den faktiska utvecklingen av produktion, prisutveckling och arbetsmarknad, och ligger 2-3 månader före publiceringen av det faktiska utfallet för tjänsteproduktionen enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Den är en snabb och tillförlitlig signal på konjunkturförändringar i branscher som tillsammans väger tungt i Sveriges totala produktion. Tjänsteproducenterna inom näringslivet svarar för cirka hälften av BNP, och drygt 46 procent av den totala sysselsättningen.

För ytterligare upplysningar om Tjänsteindikatorn kontakta:

Lena Hagman
chefekonom Almega
tel. 08-762 69 61, lena.hagman@almega.se

Li Jansson
arbetsmarknadsekonom
tel. 08-762 69 65, li.jansson@almega.se

Almega är de svenska tjänsteföretagarnas arbetsgivar- och intresseorganisation. Almega har nära 11 000 medlemsföretag i sju förbund, som tillsammans representerar ett 60-tal branscher inom tjänstesektorn. Medlemsföretagen har sammanlagt drygt 540 000 anställda. Förbunden arbetar med de frågor som rör respektive bransch. Arbetsgivarförbunden bildar tillsammans Almega och ingår i Svenskt Näringsliv.

- Almega Samhallförbundet
- Almega Tjänsteförbunden
- Almega Tjänsteföretagen
- Bemanningsföretagen
- IT&Telekomföretagen inom Almega
- Medieföretagen
- Vårdföretagarna

Innehåll

1	Sammanfattning.....	5
2	Tillväxten ser ut att hålla i sig i början av 2016.....	6
2.1	Tjänsteindikatorn och tjänsteproduktionen.....	6
2.2	AlmeGas egen enkätundersökning bland medlemsföretag inom företagstjänster.....	10
2.3	Hushållens konsumtion är fortfarande draglok.....	13
2.4	Tjänstesektorns bidrag till Sveriges BNP-tillväxt	15
3	Sysselsättningstillväxten planar ut	16
3.1	De senaste trenderna för jobben inom tjänstesektorn	16
3.2	Inrikes födda bidrar allt mindre till sysselsättningstillväxten.....	19
4	Tecken på överoptimism om tjänsteprisutvecklingen	23
4.1	Producentpriserna har utvecklats sämre än väntat.....	23
4.2	Inflationen tog ett steg upp i januari	27
4.3	Tjänstepriserna i KPI – ännu en bit kvar till tidigare takter	28

Det här är Tjänsteindikatorn

Tjänsteindikatorn bygger från och med fjärde kvartalet 2013 på en ny skattning utifrån tidsserierna i KI-barometern i förhållande till utfallet enligt tjänsteproduktionsindex från SCB för tjänsteproduktionens tillväxt per kvartal, se faktarutan nedan.

Almegas tjänsteindikator togs fram 2001 av Owe Danemar, dåvarande chefekonom för Almega. Indikatorn bygger på Konjunkturbarometern från Konjunkturinstitutet och täcker in omkring 90 procent av den privata tjänstesektorn, räknat i både produktionsvärde och sysselsättning. De branscher som saknas i KI-barometern är utbildning, hälso- och sjukvård, kultur, nöje och fritid samt samhälleliga tjänster samt hushållsnära tjänster inom näringslivet. Dessa branscher täcks å andra sidan in i Tjänsteproduktionsindex, som däremot inte inkluderar den finansiella sektorn. Tjänsteindikatorn är ett instrument för kortsiktiga konjunkturanalyser och för att tidigt förutspå vändpunkter i konjunkturen för tjänstesektorn.

Tjänsteindikatorn bygger på långa tidsserier för den privata tjänstesektorn, som uppdateras varje kvartal. Tidsserierna har skattats mot utfallet för produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn för det närmast kommande kvartalet. Skattningen utgår från sambandet mellan bland annat företagens förväntningar om det kommande kvartalets efterfråge- och produktionsutveckling och den faktiska utvecklingen av tjänsteproduktionen per kvartal enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex.

Tjänsteindikatorn kan anta värden mellan 0 och 100, där värden över 50 anger ökad produktion och under 50 följaktligen minskad produktion.

Även Almegas arbetsmarknads- samt prisindikator bygger på historiska tidsserier från Konjunkturbarometern. Samtliga tre nämnda indikatorer har visat ett högt prognosvärde.

Förutom att ange riktningen för produktion, sysselsättning och priser under det kommande kvartalet, analyseras barometerindikatorerna i relation till den faktiska utvecklingen i kvantitativa termer enligt annan statistik, exempelvis tjänsteproduktionsindex, de svenska nationalräkenskaperna, SCB:s Kortperiodiska sysselsättningsstatistik, Arbetskraftsundersökning samt prisstatistik.

1 Sammanfattning

Almegas Tjänsteindikator pekar nu på fortsatt hög tillväxt i den privata tjänstesektorn under första kvartalet i år, ungefär i samma takt som under fjärde kvartalet 2015. Då steg tjänsteproduktionen inom näringslivet med hela 4,3 procent från motsvarande kvartal föregående år, enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Almegas indikator hade åter pekat rätt, då den indikerat en ännu högre tillväxt under fjärde kvartalet jämfört med tredje kvartalet.

Efterfrågan på tjänster inom flertalet branscher är fortsatt hög i början av 2016, driven av främst inhemsk efterfrågan. Almegas egen enkätundersökning bland medlemsföretag inom företagstjänster visar att efterfrågan är starkast från tjänstesektorn i sig, och inom tjänstesektorn är det främst företagstjänster av olika slag som drar. Under första halvåret i år väntas dessutom efterfrågan från offentlig sektor och byggindustrin ta mer fart jämfört med föregående halvår. Efterfrågan från tillverkningsindustrin har däremot varit svagare än väntat under det senaste halvåret, och väntas öka för cirka en tredjedel av företagen inom företagstjänster under första halvåret i år, ungefär som under föregående halvår. Utsikterna för den globala tillväxten har emellertid försämrats i början av året, vilket kan komma att dämpa efterfrågan på Sveriges export, vilket påverkar efterfrågan på företagstjänster.

Mörka moln drar in över de ljusa tillväxtsiffrorna för tjänstesektorn även från arbetsmarknaden. *Almegas arbetsmarknadsindikator* pekar mot en oförändrad ökningstakt för sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn i början av 2016. Sysselsättningen i sektorn utvecklades klart svagare under hela 2015 än vad arbetsmarknadsindikatorn pekat på. Företagen har haft mycket expansiva anställningsplaner, men de har inte infriats i önskad takt. Bakom denna utveckling döljer sig ökade matchningsproblem och personalbrist, men även pensionsavgångar och att inrikes födda bidrar allt mindre till ökad sysselsättning. Bidraget är större från utrikes födda under senare år, men det räcker inte för att möta företagets behov, särskilt av högkvalificerad arbetskraft. Den kraftigt ökade invandringen från förra året löser inte matchningsproblemen på kort sikt, eftersom integrationen av invandrad arbetskraft går extremt långsamt och andelen lågutbildad arbetskraft är relativt stor bland invandrarna. Arbetslösheten bland utlandsfödda har pekat uppåt under flera år och den trenden kan förutspås accelerera då de nytilkommande väl fått asyl och börjat räknas in i arbetskraften.

Almegas prisindikator pekar på att tjänstepriserna kommer att stiga något under årets första kvartal från den mycket svaga prisutvecklingen under 2015. Almegas prisindikator bygger på företagets förväntningar om prisutvecklingen, men trenden för den faktiska prisökningstakten på tjänster var nedåtgående under andra halvan av förra året, i motsats till vad företagen förväntat. Det finns därför risk för överoptimism om tjänsteprisernas ökningstakt även i början av 2016.

Lena Hagman, chefekonom
Li Jansson, arbetsmarknadsekonom

Almega, 14 mars 2016

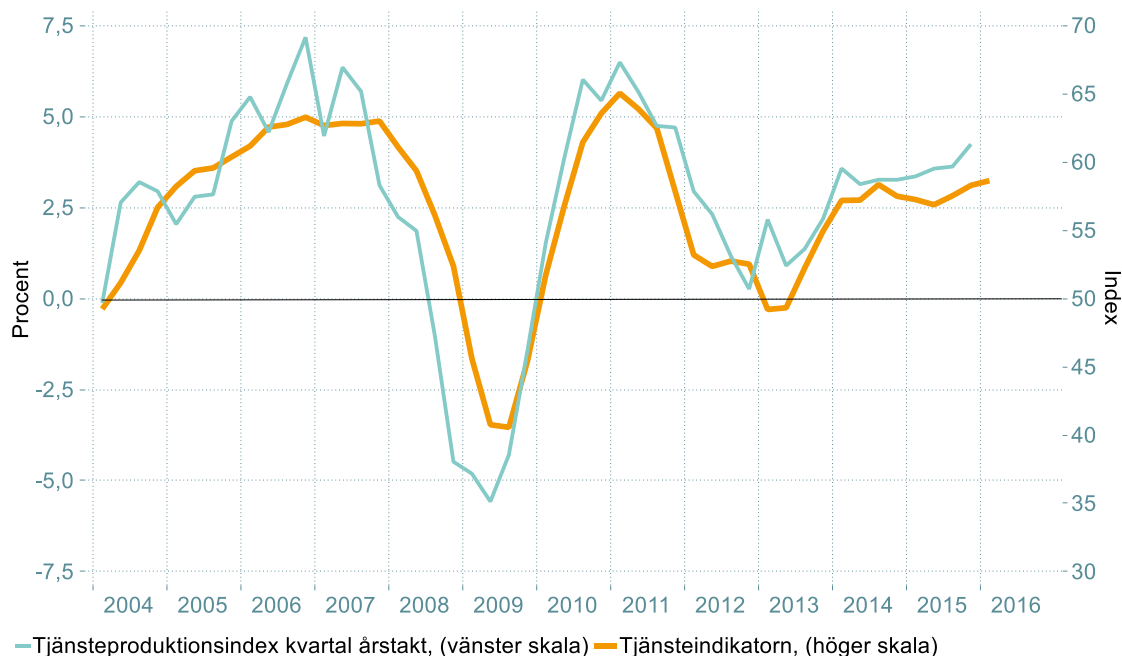
2 Tillväxten ser ut att hålla i sig i början av 2016

2.1 Tjänsteindikatorn och tjänsteproduktionen

Trots det allt mer ansträngda resursutnyttjandet inom kunskapsintensiva tjänstebranscher steg tjänsteproduktionen inom näringslivet med hela 4,3 procent under fjärde kvartalet 2015. Almegas tjänsteindikator har därmed pekat rätt, dvs. då den pekat på en ännu starkare tillväxt under fjärde kvartalet jämfört med det föregående, se diagram 1. Under helåret 2015 steg tjänsteproduktionen med starka 3,7 procent, enligt SCB:s Tjänsteproduktionsindex.

Nu pekar tjänsteindikatorn för årets första kvartal på fortsatt hög tillväxt i den privata tjänstesektorn, i paritet med det föregående kvartalet. Det återspeglar en fortsatt stark efterfrågan på tjänster, driven av en stark inhemsk efterfrågan. Den kommer i hög grad från hushållen, men förklaras också av efterfrågan på företagstjänster från privat- och offentlig tjänstesektor samt från byggindustrin. Efterfrågan från tillverkningsindustrin har däremot varit svagare än väntat under det senaste halvåret, liksom efterfrågan från exportmarknaden som mattades av under andra halvåret (se vidare avsnitt 2.2).

Diagram 1: Almegas tjänsteindikator för produktionstillväxten i privat tjänstesektor

Källa: Almega, Konjunkturinstitutet (KI-barometern), SCB, Macrobond.

Även om Almegas tjänsteindikator nu tyder på att produktionen i den privata tjänstesektorn kommer att öka starkt även under årets första kvartal, fortsätter de oroande tecknen på kapacitetsbrist inom tungt vägande tjänstebranscher. Särskilt mot bakgrund av att det är främst kunskapsintensiva branscher som bidragit mest till tillväxten i tjänstesektorn under fjolåret, alltså just de branscher som rapporterar ökad personalbrist. Det kan innebära att produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn kan komma att bli svagare än vad indikatorn tyder på. En tendens till detta märks i den senaste KI-barometern från februari, då utvecklingen för tjänsteföretagens verksamhet försvagats i början av 2016 jämfört med förra året.

Tabell 1: Bidrag till den privata tjänstesektorns* tillväxt under fjärde kvartalet 2015 samt helåret 2015, procentenheter

Vikt	4:e kvartalet 2015	Helåret 2015	
100	4,3	3,7	Tjänstenärings exklusive kreditinstitut och försäkringsbolag m.m. Varav:
4	0,6	0,4	Handel med och serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar
12	0,5	0,3	Parti - och provisionshandel utom med motorfordon
8	0,5	0,4	Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar
9	0,2	0,0	Transport- och magasineringsföretag
4	0,1	0,1	Hotell och restauranger
3	0,2	0,2	Telekommunikationsbolag
6	0,2	0,4	Programvaruproducenter, datakonsulter o.d.
18	0,3	0,1	Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare
14	0,5	0,8	Företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
8	0,4	0,4	Företag inom uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster
2	-0,1	-0,1	Utbildningsväsendet
6	0,2	0,3	Enheter för vård och omsorg, socialtjänst
3	0,3	0,2	Kultur, nöje och fritid samt annan serviceverksamhet
3	0,4	0,1	Övriga branscher

* Tjänstenärings exkl. kreditinstitut och försäkringsbolag.

Källa: SCB, Almega.

De branscher som bidrog mest till den starka tillväxten i den privata tjänstesektorn under både fjärde kvartalet och helåret 2015 var olika typer av företagstjänster¹. Sammantaget bidrog de med 1,3 procentenheter till den samlade tillväxten på 4,3 procent fjärde kvartalet i fjol. Bidraget från företagstjänster under fjärde kvartalet var emellertid mindre än tidigare under 2015, vilket kan vara ett tecken på de flaskhalsar som bromsar produktionen som vi nämnde ovan. Under helåret 2015 bidrog företagstjänsterna med 1,8 procentenheter till den samlade tillväxten i den privata tjänstesektorn på 3,7 procent, alltså med nära hälften av tillväxten förra året.

Företagstjänsterna som finns med i tjänsteproduktionsindex svarar sammanlagt för 31 procent av den privata tjänstesektorns produktion, enligt SCB:s beräkning av branschernas ”vikter” i tjänsteproduktionsindex enligt tabell 1.

¹ Till företagstjänster räknar Almega branscherna telekomföretag, datakonsulter och programvaruproducenter, företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, uthyrning, bemanningsföretag, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster enligt SCB:s indelning i tabell 1.

Den fortsatt höga tillväxten inom företagstjänster speglar en stark efterfrågan på dessa tjänster. Företagen har hittills kunnat upprätthålla en hög tillväxt, trots att resursutnyttjandet i dessa branscher stigit och blivit alltmer ansträngt. Exempelvis kunde endast 63 procent av arkitekter och tekniska konsulter öka produktionen med befintliga resurser under fjärde kvartalet 2015. Branschen har visat en nedåtgående trend sedan 2013 för andelen företag som kan öka sin produktion med givna resurser. Under tredje kvartalet 2013 nåddes en topp då lite över 80 procent av företagen kunde öka produktionen med befintliga resurser.

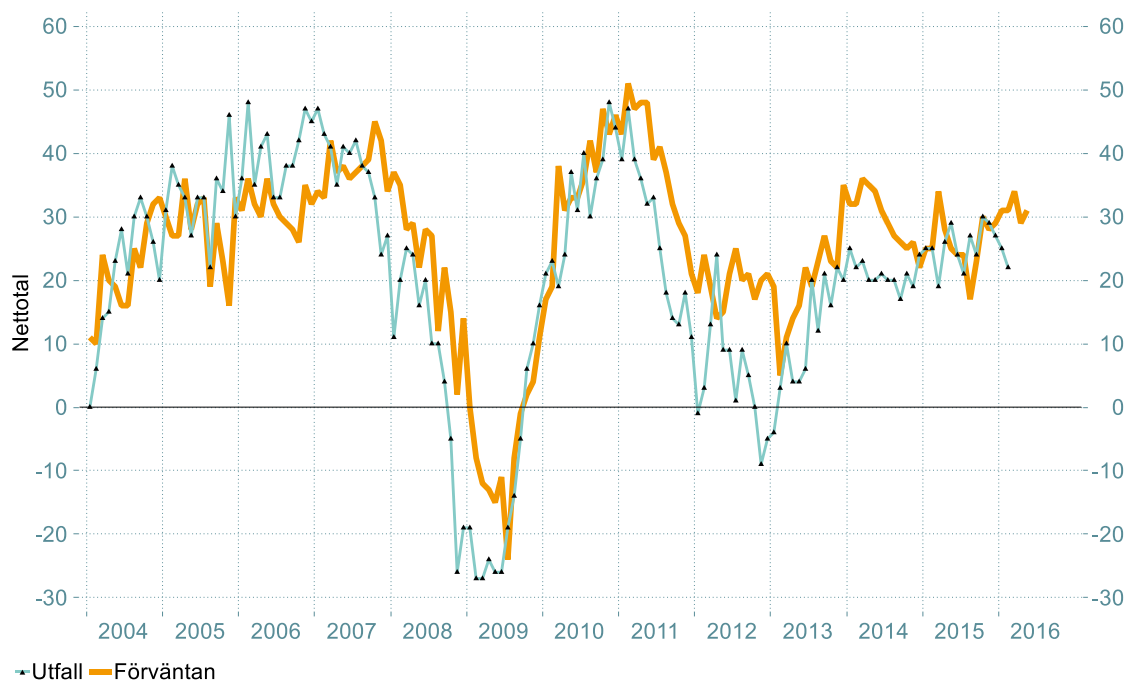
Bland datakonsulter har andelen företag som kan öka sin produktion med givna resurser däremot stigit under det senaste året, till 65 procent, vilket tyder på att det varit något lättare att rekrytera den kompetens företagen söker. Det är fortfarande stor skillnad mot det ansträngda läget under den förra högkonjunkturen 2007, då endast drygt 20 procent av företagen kunde öka sin produktion med befintlig kapacitet. Det nuvarande läget är dock inte fullt jämförbart med högkonjunkturåret 2007, eftersom förutsättningarna för företagen att hitta rätt kompetens på arbetsmarknaden är klart svårare i dagsläget, mot bakgrund av både den demografiska utvecklingen och de ökade matchningsproblemen på arbetsmarknaden. Företagen har dessutom ökat sin specialisering under senare år, vilket bland annat inneburit ökad outsourcing av delar av produktionen till utlandet. Normalt har delar som varit mest utsatta för utländsk konkurrens i form av lägre arbetskraftskostnader och prispress flyttats ut, för att i stället importeras som insats i produktionen. Den kapacitet som finns kvar i Sverige ser alltså annorlunda ut i dag jämfört med innan finanskrisen och präglas av ännu högre kompetenskrav än tidigare.

Efterfrågan för tjänsteföretagen inom näringslivet totalt har pekat uppåt sedan 2013. Tjänsteföretagens förväntningar om efterfrågans utveckling under de närmaste månaderna till och med maj är fortfarande övervägande optimistiska, se diagram 2. Däremot har utfallet för den faktiska utvecklingen under de senaste månaderna inte blivit lika starkt som företagen förväntat.

Det råder för närvarande stor osäkerhet om utvecklingen i omvärlden och prognoser över den globala tillväxten har reviderats ned, exempelvis av OECD i sin senaste prognos från februari. Utsikterna för Sveriges export ser härmed svagare ut än vad många prognosmakare räknat med, och en svagare internationell efterfrågan kommer att påverka efterfrågan även för tjänsteföretag som har direkt eller indirekt exponering mot exportmarknaden, dvs. antingen som leverantörer till exporterande företag eller som försäljare av tjänster direkt till kunder utomlands. Om tjänsteföretagens förväntningar på efterfrågan under första halvåret 2016 varit för optimistiska i förhållande till den faktiska utvecklingen är emellertid ännu för tidigt att ge svar på, något som Almegas tjänsteindikator kommer att följa upp i kommande rapporter, se även avsnitt 2.2 nedan.

Diagram 2: Privata tjänstenärningar, förväntningar och utfall för efterfrågan på företagens tjänster, netttotal, säsongrensat²

Källa: KI-barometern, Macrobond.

Inom företagstjänster förväntar sig flertalet branscher fortsatt stark efterfrågan under första kvartalet i år, såsom datakonsulter, juridiska och ekonomiska konsultbyråer, konsulttjänster till huvudkontor, arkitekter och tekniska konsulter. Däremot ser det svagare ut för bemanningsbranschen efter ett starkt 2015.³ Under de senaste månaderna (december-februari) steg efterfrågan för endast cirka 1/10 av bemanningsföretagen. Försvagningen kan troligen bero på en svagare efterfrågan från exportindustrin. Under de senaste månaderna har industrins exportorderingång också mattats av, enligt SCB:s statistik.

Varifrån kommer efterfrågan på företagstjänster för övrigt? Hur utvecklas efterfrågan på företagstjänster från olika sektorer i Sveriges ekonomi? Almegas egen enkätundersökning bland medlemsföretag inom företagstjänster ger svar på frågan, se vidare i följande avsnitt.

² Med netttotal menas andelen företag som, i det här fallet, svarat att efterfrågan ökat minus andelen som svarat att den minskat. Nettotalet för vad företagen förväntar sig för utveckling av efterfrågan under det närmast kommande kvartalet beräknas på motsvarande sätt, dvs. hur stor andel som räknar med ökad efterfrågan minus andelen som räknar med att efterfrågan kommer att minska.

³ Se Bemanningsföretagens kvartalsrapport för fjärde kvartalet 2015, 9 mars 2016.

2.2 Almegas egen enkätundersökning bland medlemsföretag inom företagstjänster

För ett år sedan startade Almega en egen enkätundersökning bland sina medlemsföretag inom företagstjänster och presenterade de första resultaten från undersökningen i Tjänsteindikatorn i mars 2015. Enkäten är unik då den identifierar förändringen i efterfrågan på företagstjänster från olika sektorer samt även från delbranscher inom tjänstesektorn. Enkäten omfattar svar från företag inom Almegas medlemsförbund *Svenska Teknik&Designföretagen*, *IT&Telekomföretagen* och *Bemanningsföretagen*.

I en särskild rapport om företagstjänster har Almega visat att 55 procent av dem som är sysselsatta med produktion av företagstjänster avser produktion av tjänster till slutkunder på den svenska eller utländska marknaden. Övriga, 45 procent, producerar tjänster som används som insats i andra sektors produktion.⁴ Efterfrågan på företagstjänster kommer från samtliga sektorer av ekonomin, och främst från tjänstesektorn. Efterfrågan varierar över tiden mellan sektorer och även beroende på konjunkturutvecklingen. Utvecklingen för företagstjänsternas tillväxt och sysselsättning är relativt konjunkturkänslig, och påverkas i relativt högre grad av utvecklingen på exportmarknader jämfört med tjänstebranscher som i huvudsak är orienterade mot den inhemska marknaden. Förändringen av efterfrågan på företagstjänster från olika sektorer av ekonomin fångas in av Almegas enkätundersökning, vilket gör den unik i sitt slag.

I stort sett infriades företagens förväntningar om efterfrågan under andra halvåret 2015 från samtliga delsektorer i svensk ekonomi, även om företagen varit något för optimistiska inför andra halvåret, (se skillnaden i nettotalen jämfört med förväntan i tabell 2). Efterfrågan på företagstjänster var fortsatt starkast från den privata tjänstesektorn under det senaste halvåret. 40 procent av Almegas medlemsföretag inom företagstjänster har svarat att efterfrågan från den privata tjänstesektorn steg under andra halvåret 2015. Efterfrågan ökade även från övriga sektorer i ekonomin, men för något mindre andelar av företagen, se tabell 2.

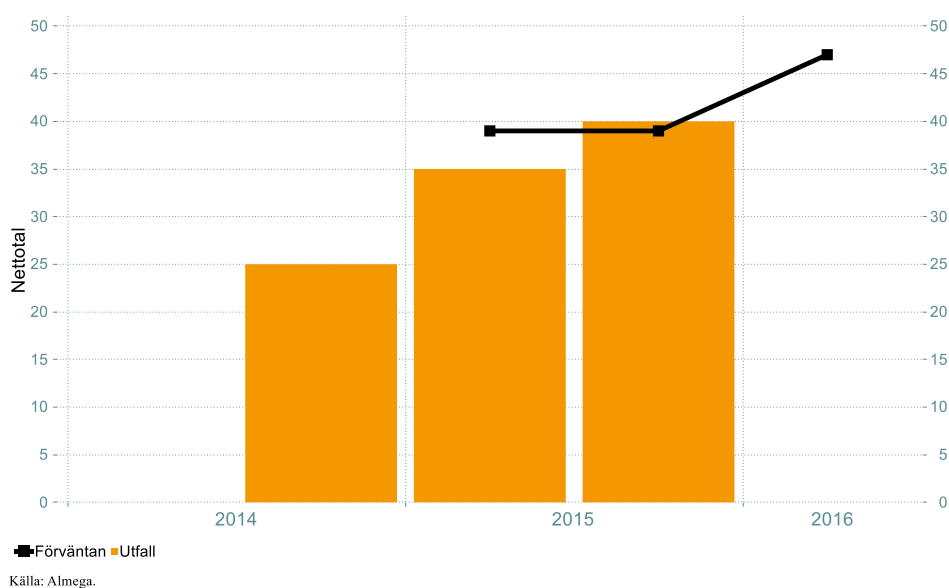
Från vilken delbransch inom tjänstesektorn var efterfrågan starkast under det senaste halvåret? Svaret är att företagstjänster i sig stod för den starkaste efterfrågan på olika typer av företagstjänster, då 44 procent av företagen under andra halvåret 2015 mött ökad efterfrågan från företag som tillhör den omfattande branschen företagstjänster. Diagram 3 visar en uppåtgående trend för efterfrågan på företagstjänster från företagstjänster, som fortsätter enligt förväntningarna under första halvåret i år. Eftersom företagstjänster är ett samlingsbegrepp för en rad olika typer av

---

⁴ Se vidare ”Företagstjänster – allt viktigare för Sveriges produktion och konkurrenskraft”, Almega, november 2014.

företagstjänster, återspeglar denna utveckling att företagen inom branschen köper in varandras olika tjänster för sin egen produktion, som exempelvis it-system, tekniska lösningar, design, marknadsföring etc. Efterfrågan på företagstjänster ökade även från övriga delbranscher inom tjänstesektorn under andra halvåret 2015, se tabell 2.

Diagram 3: Utfall och förväntningar på efterfrågan på företagstjänster från företagstjänster, netttotal

För ett halvår sedan förväntade sig företagen inom företagstjänster att efterfrågan från tillverkningsindustrin skulle bli något starkare under andra halvåret 2015 jämfört med första halvåret. Utfallet för andra halvåret blev dock något svagare än förväntat, se tabell 2. Nu förväntar sig företagen att efterfrågan från tillverkningsindustrin under första halvåret i år kommer att öka ungefär som under föregående halvår, alltså för ca 1/3 av företagen. Efterfrågan från byggindustrin och offentlig sektor väntas däremot ta mer fart under första halvåret i år jämfört med föregående halvår. 39 procent av företagen räknar med ökad efterfrågan från offentlig sektor och en lika stor andel med ökning från byggindustrin.

Inom den privata tjänstesektorn förväntas efterfrågan på företagstjänster ta ännu mer fart under första halvåret i år, och främst från vård och omsorgsbranschen. Den branschen sticker ut med den största ökningen för nettotalet med 15 procentenheter jämfört med nettotalet för andra halvåret 2015. Då steg efterfrågan från vård och omsorgsbranschen för knappt en fjärdedel av företagen inom företagstjänster. Nu förväntar sig 35 procent av företagen ökad efterfrågan från vård och omsorg under första halvåret i år.

**Tabell 2: Hur utvecklas efterfrågan på företagstjänster uppdelat på sektorer?
Andelar i procent av företagen inom företagstjänster, samt nettotal⁵**

UTFALL:

Från:

Offentlig sektor
Privat tjänstesektor
Tillverkningsindustrin
Byggindustrin

Privat tjänstesektor:

Handel
Transporter
Finansiell sektor
Företagstjänster
Vård/omsorg
Utbildningsföretag
Personliga/kulturella tjänster

Efterfrågan på företagstjänster under andra halvåret 2015

Andelar i procent av företagen

	Ökat	Oförändr	Minskat	Vet ej	Netto	Skillnad i nettotalet jämfört med förväntan %-enheter
Offentlig sektor	33	52	10	5	23	-3
Privat tjänstesektor	40	54	3	3	37	-5
Tillverkningsindustrin	29	56	9	6	20	-7
Byggindustrin	31	56	5	8	26	-6
<i>Privat tjänstesektor:</i>						
Handel	27	61	7	6	20	-9
Transporter	23	60	6	11	17	-7
Finansiell sektor	26	58	4	11	22	-9
Företagstjänster	44	47	4	5	40	1
Vård/omsorg	23	55	10	12	13	-13
Utbildningsföretag	27	55	9	9	18	-4
Personliga/kulturella tjänster	13	62	5	20	8	-6

FÖRVÄNTAN:

Från:

Offentlig sektor
Privat tjänstesektor
Tillverkningsindustrin
Byggindustrin

Privat tjänstesektor:

Handel
Transporter
Finansiell sektor
Företagstjänster
Vård/omsorg
Utbildningsföretag
Personliga/kulturella tjänster

Efterfrågan på företagstjänster under första halvåret 2016

Andelar i procent av företagen

	Ökat	Oförändr	Minskat	Vet ej	Netto	Skillnad i nettotalet jämfört med nettotalet 2:a HÅ 2015 %-enheter
Offentlig sektor	39	43	6	11	33	10
Privat tjänstesektor	44	43	3	9	41	4
Tillverkningsindustrin	32	51	6	11	26	6
Byggindustrin	39	45	4	11	35	9
<i>Privat tjänstesektor:</i>						
Handel	30	57	4	9	26	6
Transporter	28	58	3	11	25	8
Finansiell sektor	28	60	3	8	25	3
Företagstjänster	50	42	3	5	47	7
Vård/omsorg	35	48	7	10	28	15
Utbildningsföretag	30	57	6	7	24	6
Personliga/kulturella tjänster	15	64	5	17	10	2

Källa: Almegas enkätundersökning bland medlemsföretag inom företagstjänster.

⁵ Med nettotal avses här andelen företag som svarat ökning av efterfrågan minus andelen som svarat minskning.

2.3 Hushållens konsumtion är fortfarande draglok

I början av 2016 är det främst hushållens konsumtion som agerar draglok för produktionstillväxten inom tjänstesektorn. Tillväxttakten är högst för motorhandeln, kultur, nöje och fritid samt detaljhandeln, se tabell 3. Däremot märks en nedgång för hotell och restaurangverksamhet i januari, som minskade med 3,1 procent jämfört med januari förra året. Den sammanföll i januari med en minskning av hushållens konsumtion inom restauranger, caféer, hotell o annan övernattningsservice, med 2,6 procent, enligt SCB:s konsumtionsindikator.⁶ En prisuppgång på hotell och restaurangtjänster under förra året kan ha fått effekt på hushållens konsumtion av dessa tjänster.

Produktionstillväxten för olika företagstjänster dämpades i januari jämfört med 2015. Tolvmånaderstakten för datakonsulter samt övriga företagstjänster låg på endast lite över 1 procent i januari, efter fjolårets starka ökning. Detta trots att efterfrågan på flertalet företagstjänster är fortsatt stark i början av året, enligt KI-barometern från februari.

Tabell 3: Produktionstillväxt enligt tjänsteproduktionsindex, fasta priser kalenderkorregerat,

procentuell förändring jämfört med motsvarande period föregående år

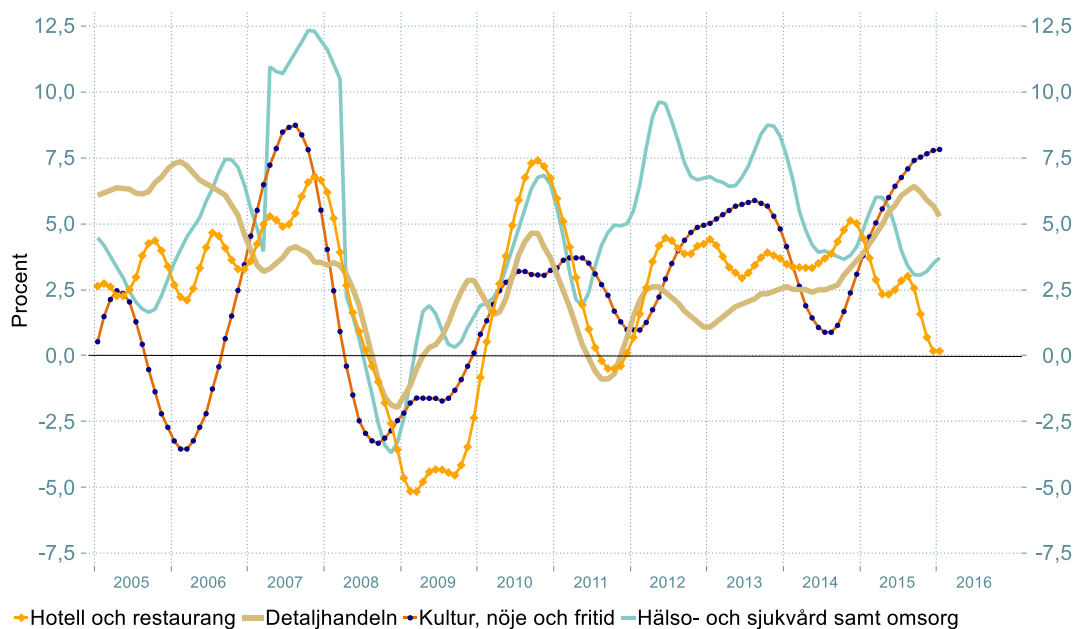
Ranking efter tillväxttakt i januari 2016	2015	Januari 2016
Motorhandel	10,8	9,8
Kultur, nöje och fritid	7,2	8,0
Detaljhandel	5,6	4,8
Partihandel	2,5	4,7
Uthyrnings-, samt resetjänster	5,3	3,9
Hälso- och sjukvård, omsorg	4,7	3,9
Övriga företagstjänster	5,6	1,4
Datakonsultverksamhet o.d.	6,4	1,1
Transport och magasinering	0,1	0,5
Fastighetsverksamhet	0,5	-2,5
Telekommunikation	7,4	-2,9
Hotell och restaurangverksamhet	3,0	-3,1
Utbildningsväsendet	-3,2	-3,9
Privat tjänstesektor (exkl. kreditinstitut och försäkringsbolag)	3,7	2,0

Anm. Fasta priser och kalenderkorregerade siffror.

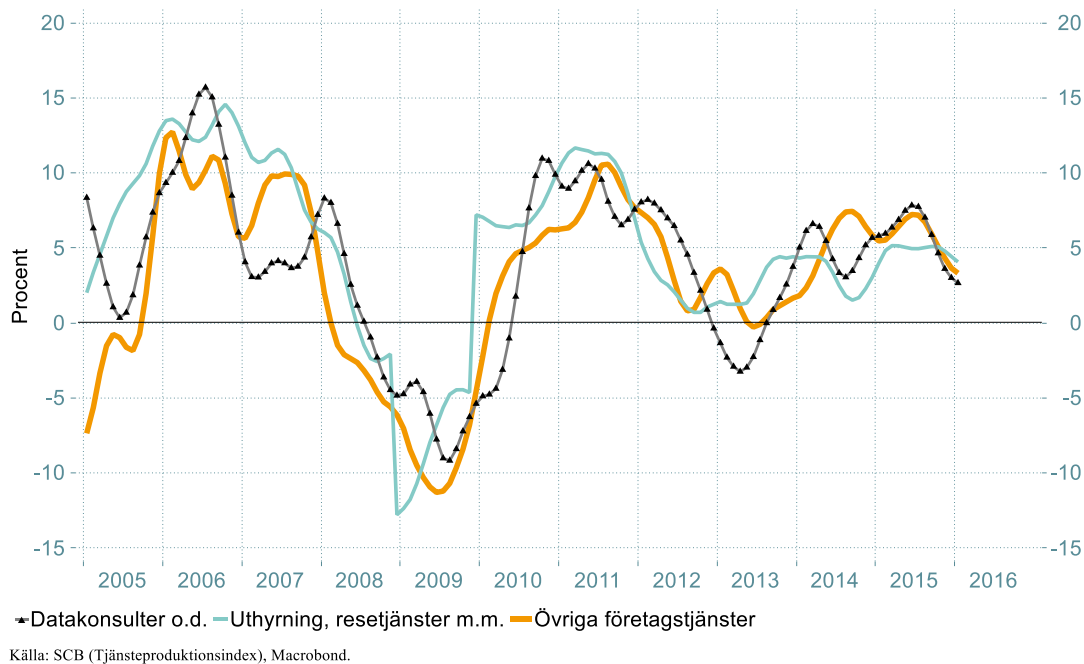
Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex, 4 mars 2016.

⁶ Se SCB:s månadsindikator över hushållens konsumtionsutgifter, 9 mars 2016.

Diagram 4: Produktionstillväxt, fasta priser, kalenderkorrigerat, trend, procentuell förändring över 12 månader⁷

Diagram 5: Produktionstillväxt, fasta priser, kalenderkorrigerat, trend, procentuell förändring över 12 månader

⁷ I diagram 4 och 5 är månadsstatistiken trendsattad av SCB, det vill säga rensad för tillfälliga variationer. Detta gör det lättare att följa den långsiktiga trenden för produktionens utveckling.

2.4 Tjänstesektorns bidrag till Sveriges BNP-tillväxt

Tillväxttakten för Sveriges bruttonationalprodukt, BNP, accelererade under 2015. Under fjärde kvartalet steg BNP med hela 4,5 procent jämfört med motsvarande kvartal 2014.⁸ Under årets första kvartal låg takten på 3 procent. BNP steg med 4,1 procent under helåret 2015.

Det var främst den privata tjänstesektorn som drog upp tillväxten för Sveriges BNP förra året. Eftersom den utgör cirka hälften av Sveriges totala produktion, BNP, slår förändringar i tjänstesektorns tillväxt igenom starkt på BNP-förändringen. Under 2015 steg den privata tjänstesektorns förädlingsvärde med starka 4,3 procent.⁹ Det förklarar över hälften, cirka 55 procent, av BNP-tillväxten under 2015. Gruv- och tillverkningsindustrin förklarar 17,6 procent av BNP-tillväxten förra året och byggindustrin ungefär lika mycket, se tabell 4.

Under fjärde kvartalet 2015 bidrog ökad offentlig produktion i något högre grad till BNP-tillväxten jämfört med tidigare under året.

Tabell 4: Bidrag till Sveriges BNP-tillväxt räknat i procent¹⁰

	Helåret 2015	4:e kvartalet 2015
Jordbruk, skogsbruk, fiske	0,7	0,4
Gruv- och tillverkningsindustri	17,6	20,5
Försörjning av el., gas, värme och kyla, vatten, avlopp, avfall, sanering	2,7	2,7
Byggverksamhet	17,3	17,2
Privat tjänstesektor	55,1	49,7
Offentliga myndigheter	6,6	9,5
Sammanlagt	100,0	100,0

Källa: SCB, nationalräkenskaperna, 29 februari 2016.

⁸ Enligt SCB, nationalräkenskaperna, 29 februari 2016. Tillväxttalet avser här kalenderkorrigerade tal.

⁹ Faktiska tal, dvs. ej kalenderkorrigerade, i fasta priser.

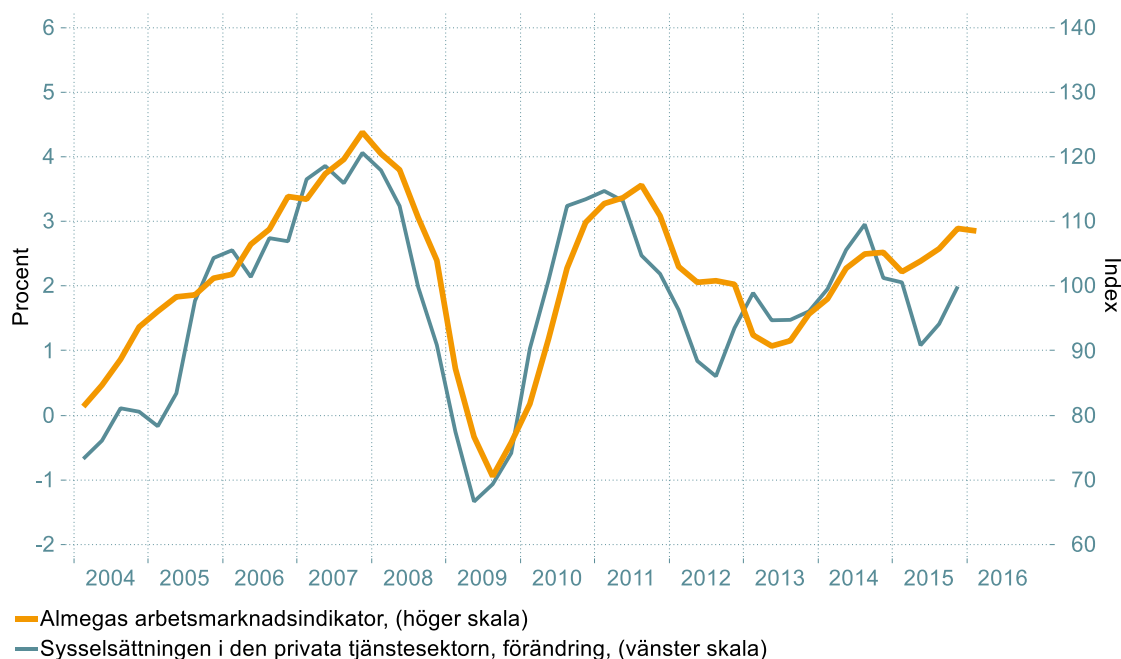
¹⁰ Räknat på förädlingsvärdet för hela ekonomin, faktiska (ej kalenderkorrigerade) tal i fasta priser.

3 Sysselsättningstillväxten planar ut

3.1 De senaste trenderna för jobben inom tjänstesektorn

Almegas arbetsmarknadsindikator pekar på en nära oförändrad ökningstakt för sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn under första kvartalet i år, se diagram nedan. I praktiken utvecklades sysselsättningen klart svagare under hela 2015 än vad Almegas indikator antydde. Den speglar att företagen haft mycket expansiva anställningsplaner, men som inte kunnat infrias fullt ut. Om företagen hade kunnat rekrytera i den takt de önskat hade sysselsättningen kunnat stiga ännu mycket starkare än den ökning som noteras för 2015 på 1,6 procent, motsvarande 36 000 fler sysselsatta i den privata tjänstesektorn.¹¹

Diagram 6: Arbetsmarknadsindikatorn¹² (index) och den faktiska sysselsättningstillväxten i den privata tjänstesektorn, förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: Almega, Konjunkturinstitutet (KI-barometern), SCB (nationalräkenskaperna), Macrobond.

¹¹ Enligt SCB, nationalräkenskaperna, 29 februari 2016.

¹² Almegas arbetsmarknadsindikator bygger på uppgifter om företagens anställningsplaner samt uppgifter om brist på arbetskraft, som hämtats från Konjunkturbarometern från Konjunkturinstitutet. Almegas indikator bygger i sin tur på en skattning mot utfallet för sysselsättningens tillväxt inom den privata tjänstesektorn enligt de svenska nationalräkenskaperna från SCB. Värdet 100 enligt arbetsmarknadsindikatorn anger genomsnittet för hela den observerade period som den täcker (startåret är 2003).

Det är några tjänstebranscher som står bakom huvuddelen av den ökade sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn under förra året. Den största ökningen står företagstjänster för, där ökningen uppgick till sammanlagt 16 000 fler sysselsatta under 2015 jämfört med året innan. För övrigt bidrog främst handeln, hotell och restaurang samt vård och omsorg till ökad sysselsättning inom den privata tjänstesektorn under 2015, se tabell 5.

Tabell 5: Sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn, förändring i tusental år 2015

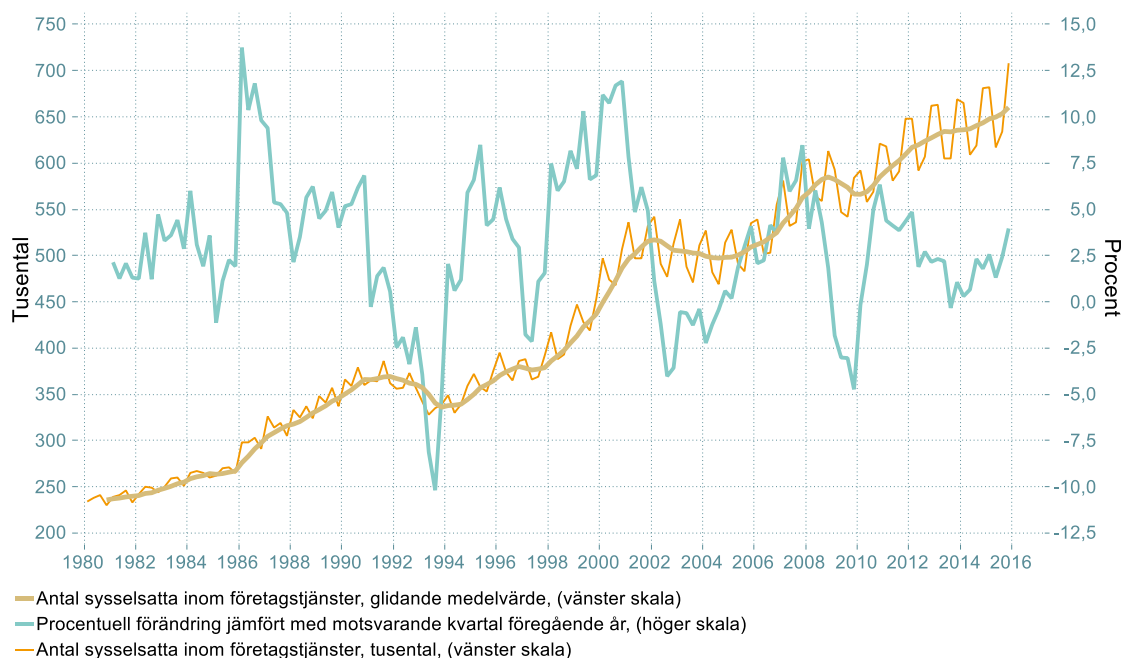
	2015
Tjänsteproducenter	36
Företagstjänster*	16
Handel	9
Hotell och restaurang	7
Vård och omsorg	7
Hälsa och sjukvård	2
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	1
Kultur, nöje, fritid	0
Finans- och försäkringsverksamhet	-1
Utbildning	-1
Annan serviceverksamhet och förvärvsarbete i hushåll m.m.	-2
Transport och magasinering	-3
Övrigt	1

* Se definition av företagstjänster i fotnot 1 på sidan 7.

Källa: SCB, nationalräkenskaperna.

Företagstjänster har även under de senaste 20 åren bidragit starkt till den ökade sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn. Nära 300 000 fler jobb har skapats inom den omfattande branschen från mitten av 1990-talet. Detta trots att den påverkas starkt av konjunktursvängningar, se diagram 7. Det har avspeglats i både minskad sysselsättning under djupa lågkonjunkturer och stark sysselsättningstillväxt under högkonjunktur. På lång sikt har branschens sysselsättningstillväxt visat en starkt uppåtgående trend, se diagram 7.

Diagram 7: Förändring av sysselsättningen inom företagstjänster jämfört med motsvarande kvartal föregående år, procent samt förändring i tusental

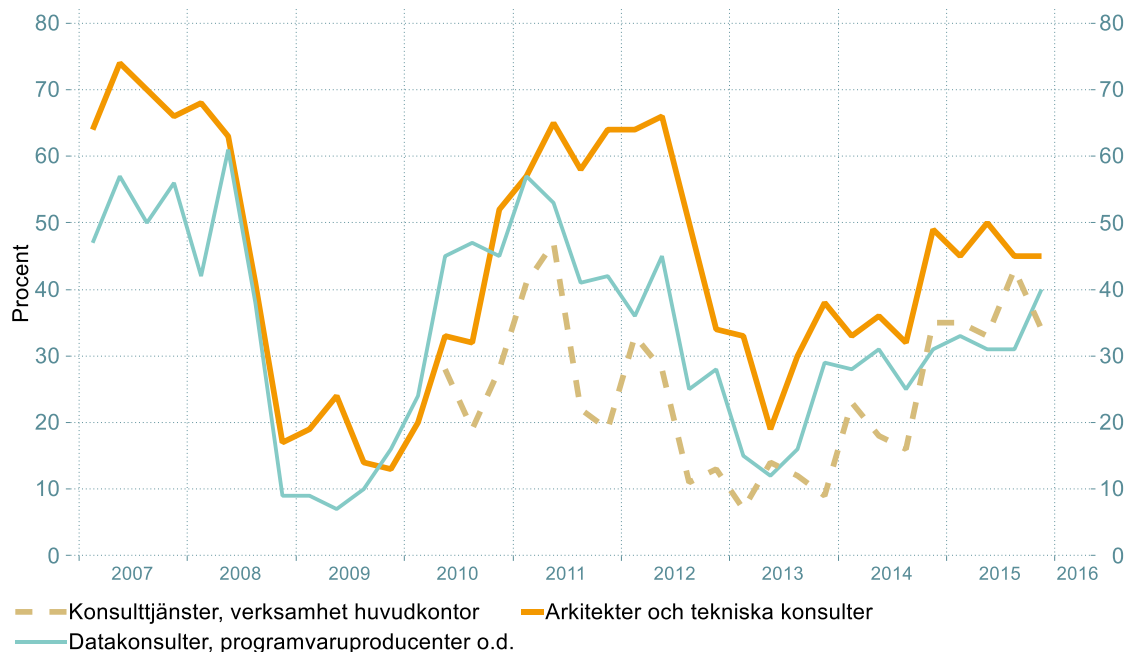
Källa: SCB (nationalräkenskaperna), Almega, Macrobond.

Mot bakgrund av att det är företagstjänster som bidragit så starkt till den ökade sysselsättningen är det ett växande bekymmer att denna tillväxtbransch bromsas av ökad personalbrist. För många tungt vägande branscher inom företagstjänster har bristen på personal stigit under de senaste årens konjunkturuppgång. Några exempel är datakonsulter, tekniska konsulter och arkitekter samt konsulttjänster till huvudkontor, se diagram 8. Inom dessa branscher har en stigande andel av företagen uppgett att brist på personal är det främsta hindret mot verksamheten. För exempelvis teknikkonsulter och arkitekter har 45 procent av företagen rapporterat att detta var det främsta hindret för deras verksamhet under fjärde kvartalet förra året, enligt KI-barometern. För enbart arkitekter uppgick andelen till hela 79 procent och för teknikkonsulter 41 procent.

AlmeGas egen enkätundersökning bland sina medlemsföretag inom företagstjänster visar att en stor andel av företagen inom teknikkonsulter och arkitekter anser att brist på arbetskraft nu är främsta hindret mot verksamheten, 69 procent. Motsvarande siffra för it-branschen är 62 procent. Andelarna har ökat jämfört med för ett halvår sedan.¹³

¹³ AlmeGas enkätundersökning är dock inte jämförbar med KI-barometerens motsvarande siffror eftersom AlmeGas undersökning endast omfattar medlemsföretag inom dessa branscher.

Diagram 8: Främsta hindret för företagens verksamhet: brist på personal, t.o.m. fjärde kvartalet 2015

Källa: KI-barometern, Konjunkturinstitutet.

3.2 Inrikes födda bidrar allt mindre till sysselsättningstillväxten

Allt fler inrikes födda har lämnat arbetskraften på grund av ökade pensionsavgångar, vilket vi belyst i tidigare tjänsteindikator från Almega.¹⁴ Särskilt under finanskrisen 2008-2009 minskade sysselsättningen bland inrikes födda, se diagram 9. Under de senaste åren har utrikes födda bidragit alltmer till den ökade sysselsättningen i Sverige. Bara under 2015 bidrog de med cirka 43 000 fler sysselsatta personer. Inrikes födda bidrog betydligt mindre, med cirka 23 000 fler personer.

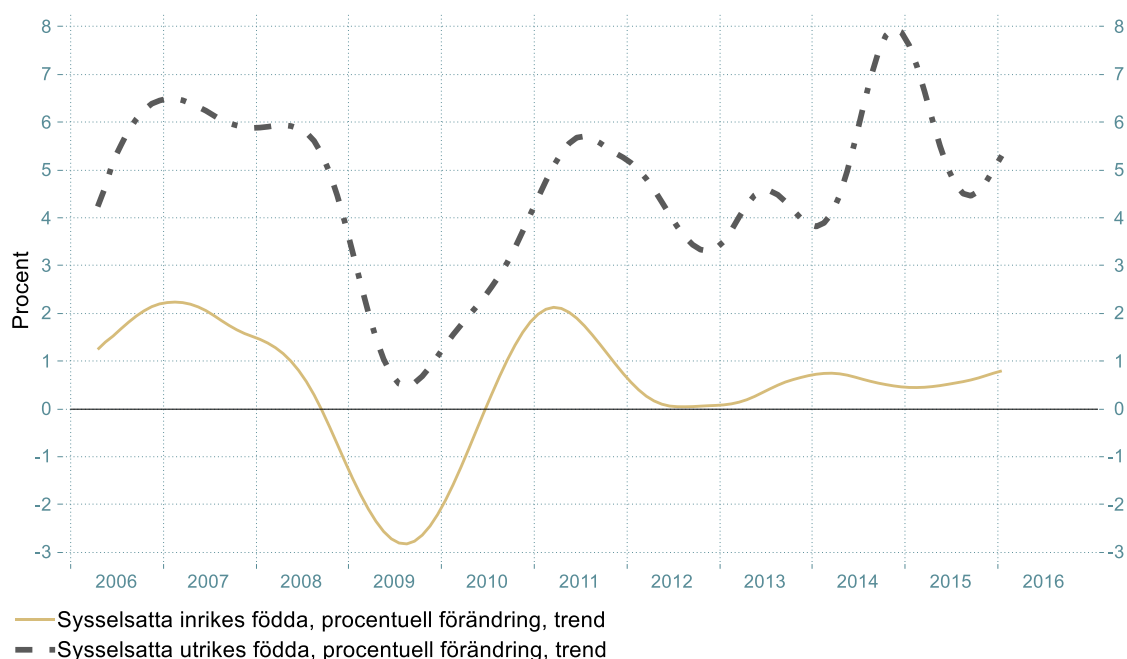
Den demografiska utvecklingen gör att efterfrågan på invandrad arbetskraft ökar. Den ökade sysselsättningen bland utlandsfödda räcker emellertid inte för att möta den allt större efterfrågan på högkvalificerad arbetskraft. De ökade pensionsavgångarna och en otillräcklig kompetensinvandring i förhållande till den kompetens som främst efterfrågas leder till ökade matchningsproblem på arbetsmarknaden.

Den försämrade matchningen återspeglas av växande arbetslöshet bland utrikes födda. Antalet arbetslösa utlandsfödda i åldrarna 15-74 år steg till 156 000 personer i januari i

¹⁴ Se Almegas tjänsteindikator för första kvartalet 2014, 11 mars 2014 (sidan 21-23).

år, vilket motsvarar 42,5 procent av det totala antalet arbetslösa i Sverige i början av 2016.¹⁵ För tio år sedan uppgick antalet arbetslösa bland utrikes födda till knappt 90 000. Antalet arbetslösa utlandsfödda som andel av den totala arbetskraften har visat en uppåtgående trend från 2009, och har nu nått 3 procent av den totala arbetskraften, se diagram 10. I samband med den ökade sysselsättningen har den totala arbetslösheten som andel av arbetskraften fallit, till 7 procent senast i januari.¹⁶ Det är bland inrikes födda som arbetslösheten fallit under de senaste åren, se diagram 10.

Diagram 9: Förändring av antalet sysselsatta uppdelat på inrikes och utrikes födda, procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år, trend

Källa: SCB (AKU).

Den kraftiga tillströmningen av flyktingar till Sverige under förra året innebär ett rekordhøgt tillskott till befolkningen i arbetsför ålder, men integrationen går ännu mycket långsamt och försvåras av flera faktorer, delvis av den försämrade matchningen. Hälften av de nyanlända har högst förgymnasial utbildning, en grupp som får allt svårare att matcha arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens.

Prognoser över integrationen och arbetsmarknadsutvecklingen kommer att bli allt svårare att göra. En osäkerhetsfaktor är invandringens storlek, eftersom det är oklart i vilken utsträckning som Migrationsöverenskommelsen, införda gränskontroller samt

¹⁵ Räknat på säsongrensade tal för antalet arbetslösa, enligt AKU.

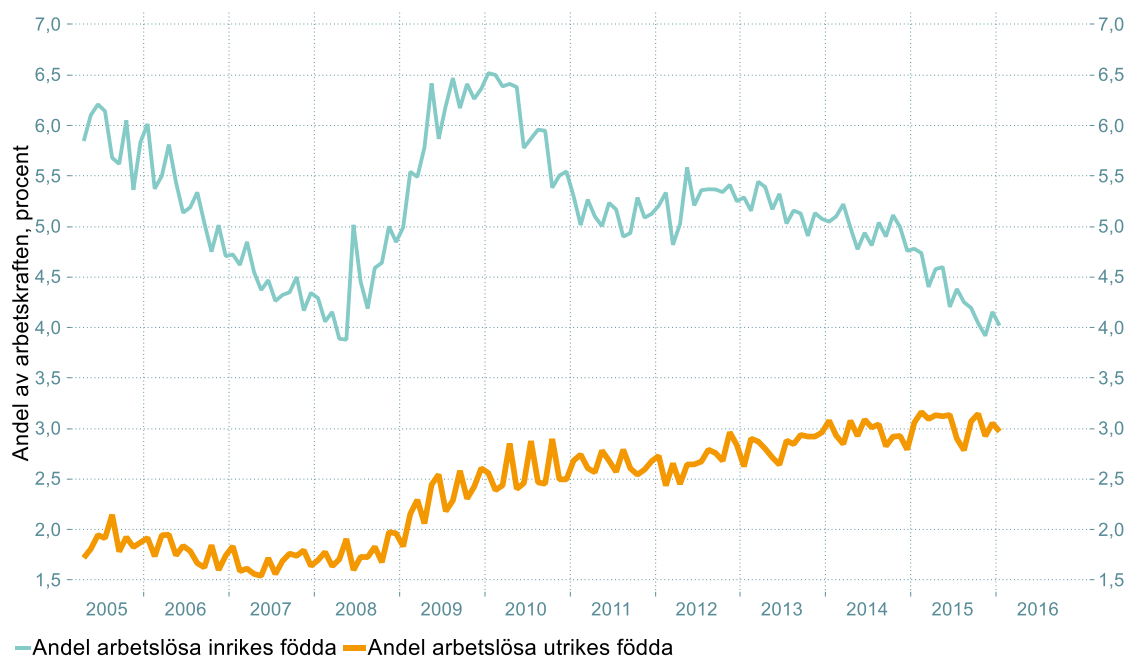
¹⁶ Rensat för säsongeffekter på arbetslösheten. Källan är här SCB:s Arbetskraftsundersökning (AKU). Under 2015 låg arbetslösheten totalt på 7,4 procent i genomsnitt och under 2014 på 7,9 procent.

regeringens beslut om skärpta regler för asylmottagning får effekt på antalet asylsökande.

En annan osäkerhetsfaktor är att de långa väntetiderna på asyl (i dagsläget 15 månader) innebär att det vistas många nyanlända i landet som inte ännu räknas i den officiella arbetsmarknadsstatistiken, som exempelvis i arbetskraftsundersökningen, AKU. De nyanlända under 2015 befinner sig i statistiskt limbo. Under de 15 månader som asylsökande i snitt väntar på besked från Migrationsverket samt den efterföljande väntan på inträde i Arbetsförmedlingens etableringsinsats räknas de inte in i AKU. Det innebär att befintlig statistik inte kommer att ta hänsyn till den pågående befolkningsökningen kommande år, vilket kraftigt snedvrider statistiken. Såväl regering som opposition riskerar därför att utforma integrationspolitiken på fel beslutsunderlag.

I en kommande rapport från Almega analyseras sysselsättningsutvecklingen bland utlandsfödda det kommande året mer i detalj. Med utgångspunkt i Konjunkturinstitutets senaste prognos för sysselsättningen 2016 samt effektiviteten i nu gällande politik görs en prognos över sysselsättningsgraden bland utlandsfödda 2016. Resultaten pekar på att sysselsättningsgraden bland utlandsfödda faller.

Diagram 10: Andel arbetslösa in- respektive utrikes födda av den totala arbetskraften

Källa: SCB (AKU).

Den kraftiga invandringen till Sverige i kombination med bristande effektivitet i integrationspolitiken tyder på att vi snarare ser början på en nedåtgående sysselsättningsspiral för utlandsfödda. Bedömningen utgår också från antagandet att

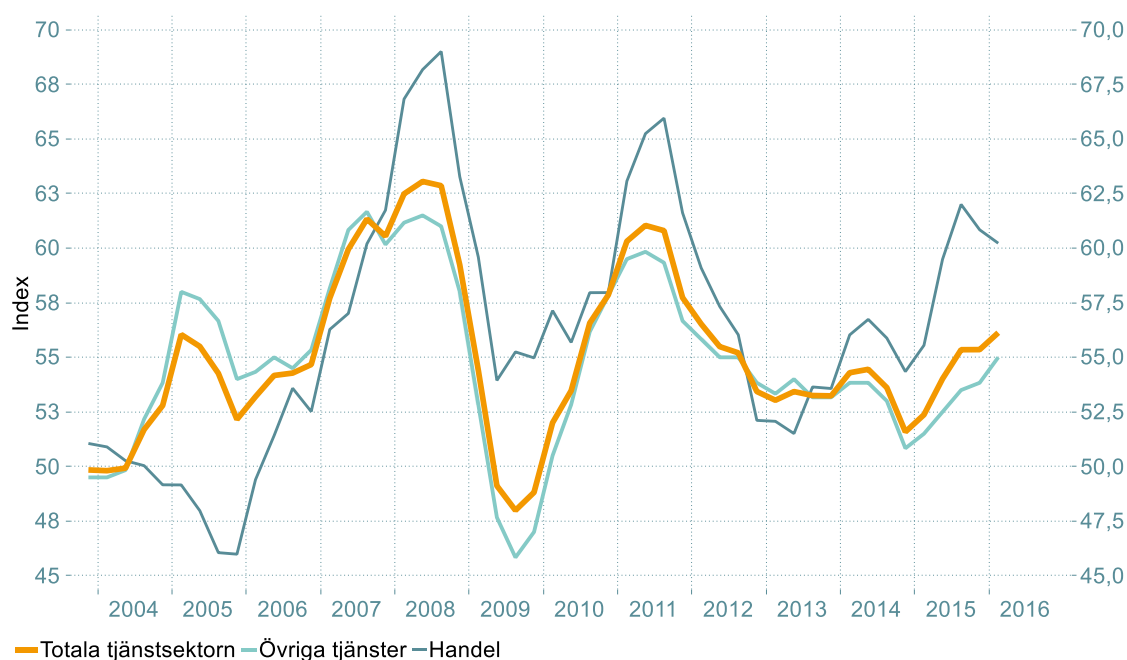
befintlig effektivitet i insatserna kvarstår. Det höga inflödet av nyanlända riskerar dock påfresta utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser i den grad att sysselsättningsgraden faller ännu mer än befarat. Det finns också anledning att tro att fallet blir ännu större bland grupper av utlandsfödda som har särskilt svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, såsom kortutbildade.

4 Tecken på överoptimism om tjänsteprisutvecklingen

4.1 Producentpriserna har utvecklats sämre än väntat

Almeegas prisindikator¹⁷ pekar på att tjänstepriserna kommer att stiga något under årets första kvartal, från den mycket svaga prisutvecklingen för producentpriserna under 2015. Almeegas prisindikator bygger på företagens förväntningar. Men trenden för den faktiska prisökningstakten på tjänster var enligt SCB:s tjänsteprisindex nedåtgående under andra halvan av förra året, i motsats till vad företagen förväntat. Enligt KI-barometern blev utfallet för tjänstepriserna också klart sämre under förra året än vad företagen förväntat, se diagram 12. Det finns risk för överoptimism även i början av 2016 eftersom tjänstepriserna snarare mattats av än ökat under senare tid.

Diagram 11: Almeegas prisindikator

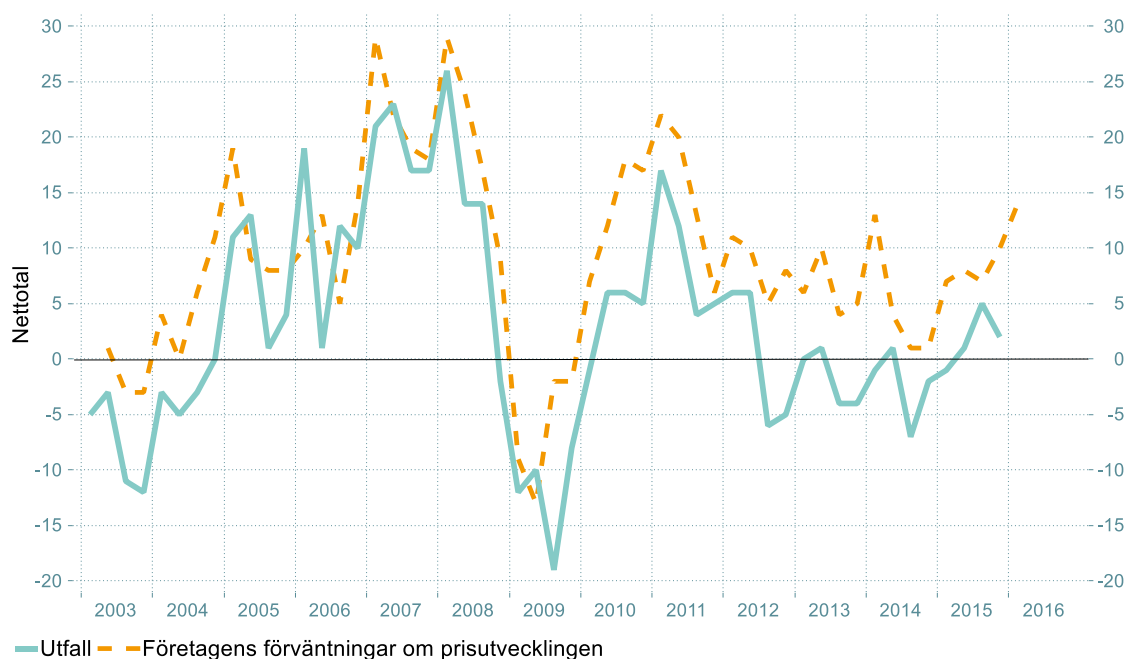

Källa: Almega, KI-barometern.

¹⁷ Prisindikatorn visar prisförändringar mellan innevarande och kommande kvartal. Den är inget mått på prisnivå utan visar om priserna väntas öka, minska eller vara oförändrade. Är index över 50 indikerar det en ökning av priserna och under 50 innebär det en nedgång. Ett indexvärde på 50 innebär ungefär oförändrade priser, alltså att andelen som planerar höja priserna är lika stor som andelen som planerar prissänkningar, eller att samtliga angett oförändrade priser. Prisindikatorn ligger för första kvartalet 2016 på indexvärdet 56,1.

Liksom förra året är det prisökningarna inom handeln som väntas bidra mest till ökningen av tjänstepriserna totalt även under första kvartalet i år. Övriga tjänstepriser väntas stiga långsammare. Priserna inom handeln vände uppåt redan under 2013, och har utvecklats snabbare än övriga tjänstepriser sedan dess. Priserna inom handeln väntas dock inte öka lika starkt under årets första kvartal som tidigare, se diagram 11.

Diagram 12: Förväntningar och utfall för tjänstepriserna, netttotal

Källa: Konjunkturinstitutet (KI-barometern), Macrobond.

Att priserna ökat inom detaljhandeln beror i hög grad på stigande importpriser, som främst förklaras av att kronan försvagats mot dollarn och andra valutor. Enligt Svensk Handel utgör cirka 70 procent av detaljhandelns totala omsättning av import. Riksbankens sänkningar av reporäntan till rekordlåga -0,5 procent senast i februari, bidrar till en fortsatt svag krona. Om den ändå skulle börja stärkas och dra ned importpriserna är Riksbanken dessutom beredd att börja intervensera på valutamarknaden för att försvaga kronkursen. Det är dock osäkert om till vilken gräns Riksbanken är beredd att låta kronan stärkas innan den beslutar att intervensera för att försvaga kronan.

SCB:s tjänsteprisindex (TPI)¹⁸ var oförändrat från tredje till fjärde kvartalet 2015. Årstakten fjärde kvartalet 2015 låg på endast 0,7 procent, en nedgång från 1 procent under tredje kvartalet. Under förra året trappades årstakten för tjänstepriserna successivt

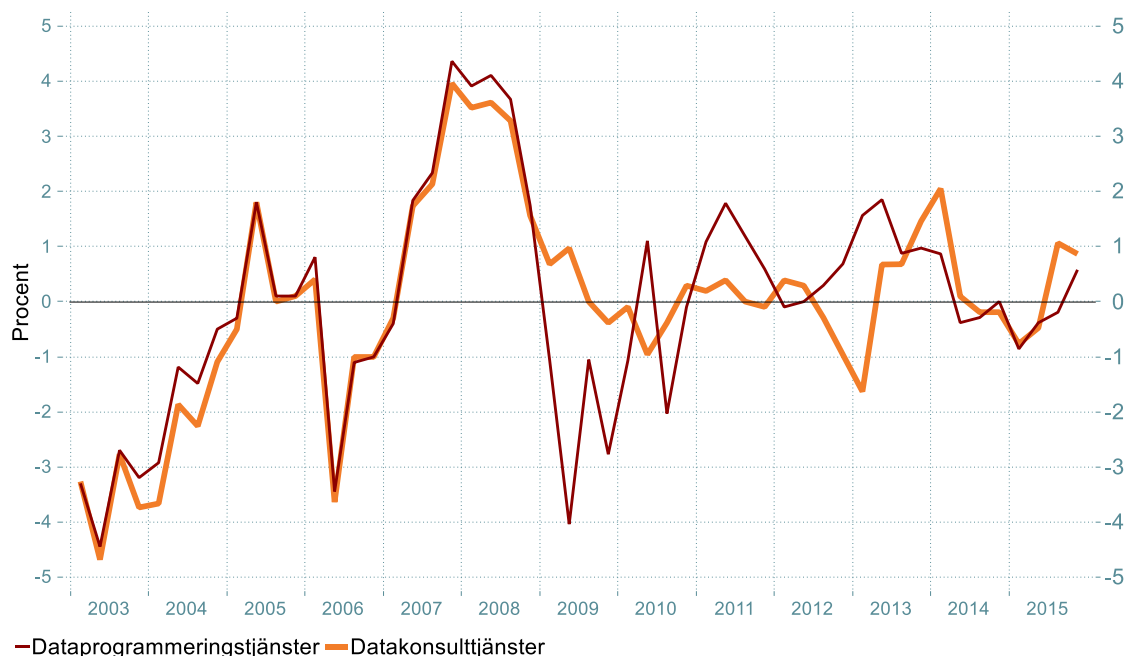
¹⁸ Tjänsteprisindex (TPI) mäter prisutvecklingen på tjänster producerade i Sverige. TPI motsvarar alltså producentpriser på tjänster. SCB tar fram prisindex per kvartal för en rad tjänster.

ned under andra halvåret, från att ha legat på 1,3 procent andra kvartalet. Under 2015 steg tjänstepriserna med 1 procent i genomsnitt.

En allt svagare prisökningstakt för transport- och magasineringstjänster samt för en rad olika tjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik samt finans- och försäkring, förklarar avmattningen för tjänstepriserna under andra halvåret 2015. Dessutom drogs tjänstepriserna ned av fortsatt fallande priser på informations- och kommunikationstjänster.

Diagram 13: Producentpriser inom dataprogrammerings-, datakonsulttjänster o.d., procentuell prisförändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB, Macrobond.

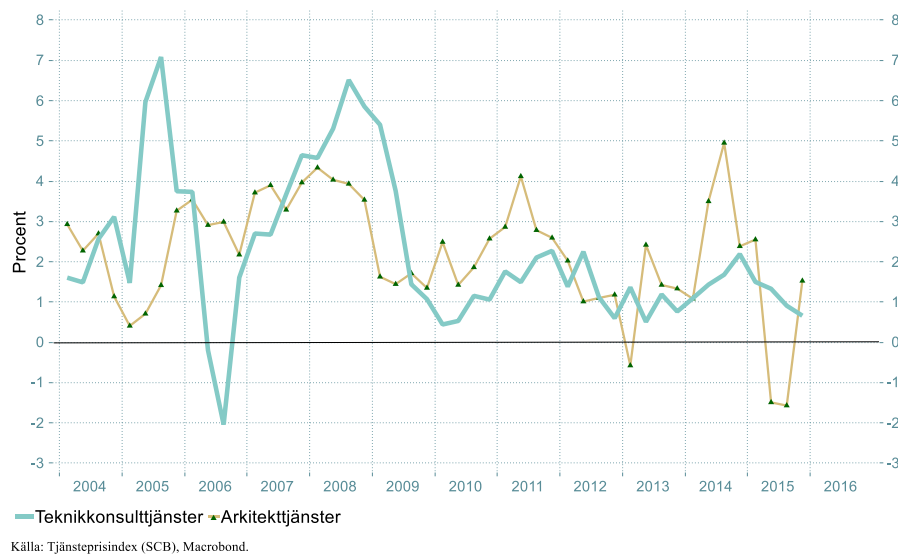
De tjänstepriser som minskade under förra året var priserna på informations- och kommunikationstjänster. Producentpriserna på telekomtjänster föll mest, med 2,9 procent under 2015 jämfört med 2014. Priset på datakonsulttjänster steg knappt, med 0,2 procent i genomsnitt 2015. Under högkonjunkturen 2007-2008 innan finanskrisen slog till steg datakonsulternas försäljningspriser med i genomsnitt 2,5 procent. Därefter har de varit helt oförändrade i genomsnitt under perioden 2009-2015.

Producentprisutvecklingen för teknikkonsulter mattades av under 2015, trots stark efterfrågan. Den uppgång som noterats för 2014 bröts därmed. Prisökningstakten har legat på en betydligt lägre nivå under de senaste åren jämfört med tidigare konjunkturuppgångar, exempelvis under 2007-2008, se diagram 14. För arkitekttjänster

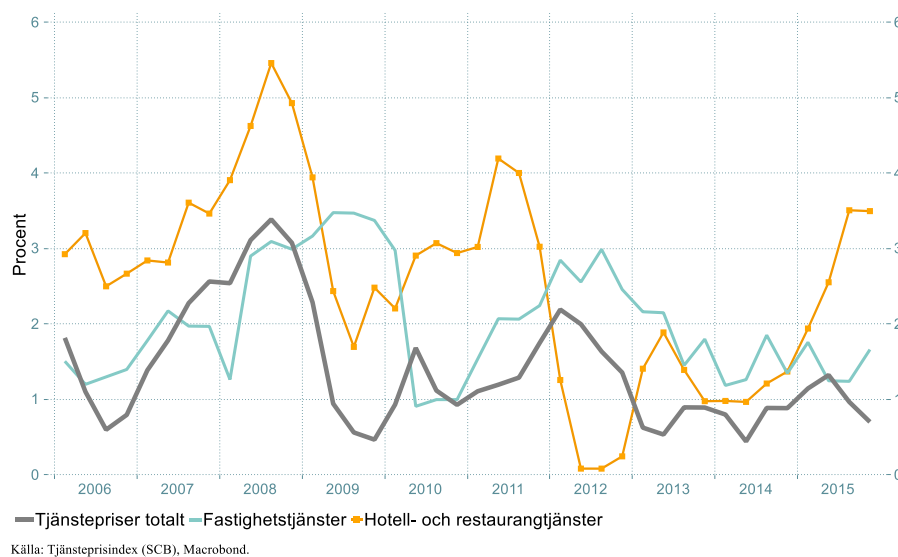
har priserna svängt kraftigare än för teknikkonsulter, sannolikt beroende på variationer i inkommande stora byggprojekt.

Högre priser på hotell- och restaurangtjänster samt fastighetstjänster var inte tillräckliga för att motverka dämpningen för tjänstepriserna totalt sett under andra halvåret 2015, se diagram 15 nedan.

Diagram 14: Producentpriser för arkitekt- samt teknikkonsulttjänster, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Diagram 15: Producentpriser för hotell- och restaurang, fastighetstjänster samt tjänstepriserna totalt, procentuell prisförändring

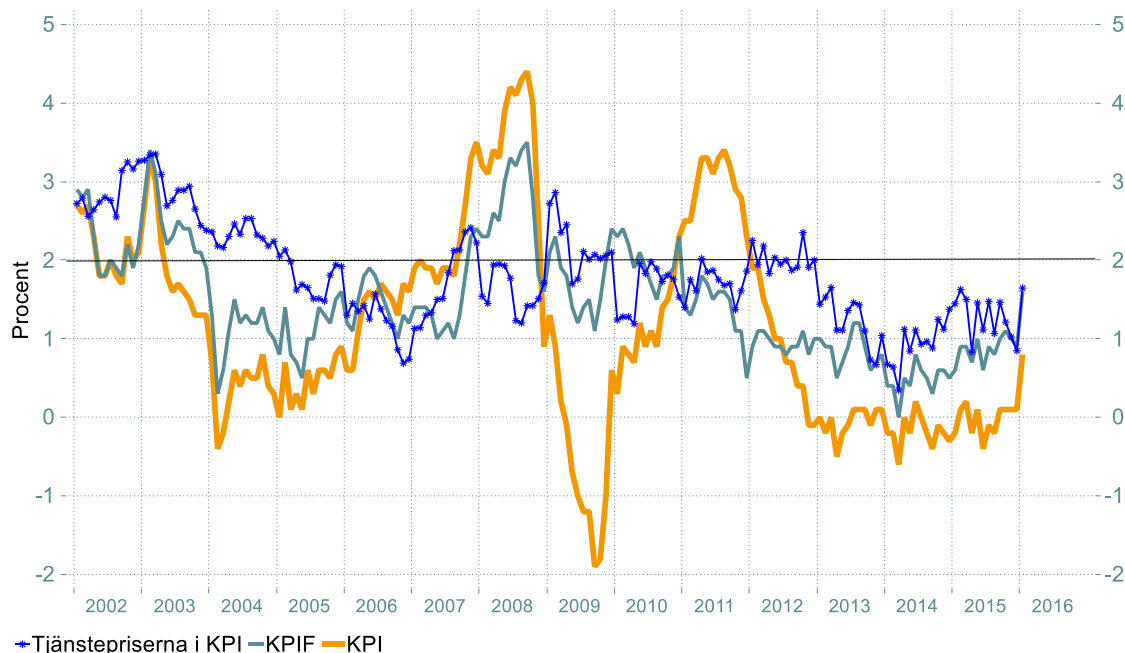

4.2 Inflationen tog ett steg upp i januari

Inflationstakten tog ett kliv upp i januari, till 0,8 procent från 0,1 procent i december förra året. Från december 2015 till januari 2016 sjönk KPI¹⁹ med 0,3 procent. Under motsvarande period förra året sjönk KPI med 1,1 procent. 12-månaderstakten enligt KPI med fast ränta (KPIF) var 1,6 procent i januari. KPIF exklusive energi steg till samma takt, 1,6 procent och även tjänstepriserna som ingår i KPI, med 1,6 procent, se diagram 16. Tjänstepriserna totalt i KPI har en vikt på 45,5 procent av alla varu- och tjänstegrupper som ingår i beräkningen av KPI, och får härmed ett stort genomslag på inflationen totalt sett.²⁰

Till uppgången av inflationstakten i januari bidrog framförallt prishöjningar på livsmedel (2,4 procent) som påverkade uppåt med 0,3 procentenheter. Det ändrade ROT-avdraget i januari drog upp inflationen med 0,2 procentenheter. Även högre priser på drift av fordon, restaurang samt gruppen diverse varor och tjänster påverkade inflationstakten uppåt med 0,2 procentenheter vardera.

Diagram 16: Sveriges inflation under inflationsmålet. KPI, KPIF samt tjänstepriserna i KPI, t.o.m. januari 2016, 12-månaderstakt

Källa: SCB, Macrobond.

¹⁹ Konsumentprisindex som mäter inflationen.

²⁰ Vid varje årsskifte ändras den varukorg som ligger till grund för beräkningen av KPI. Med andra ord uppdateras konsumtionsvikterna för de varor och tjänster som ingår i varukorgen. I år var effekten av de nya vägningstalen på KPI marginell, och inflationstakten har varken justerats nedåt eller uppåt på grund av att konsumtionens sammansättning (korgen) har ändrats.

4.3 Tjänstepriserna i KPI – ännu en bit kvar till tidigare takter

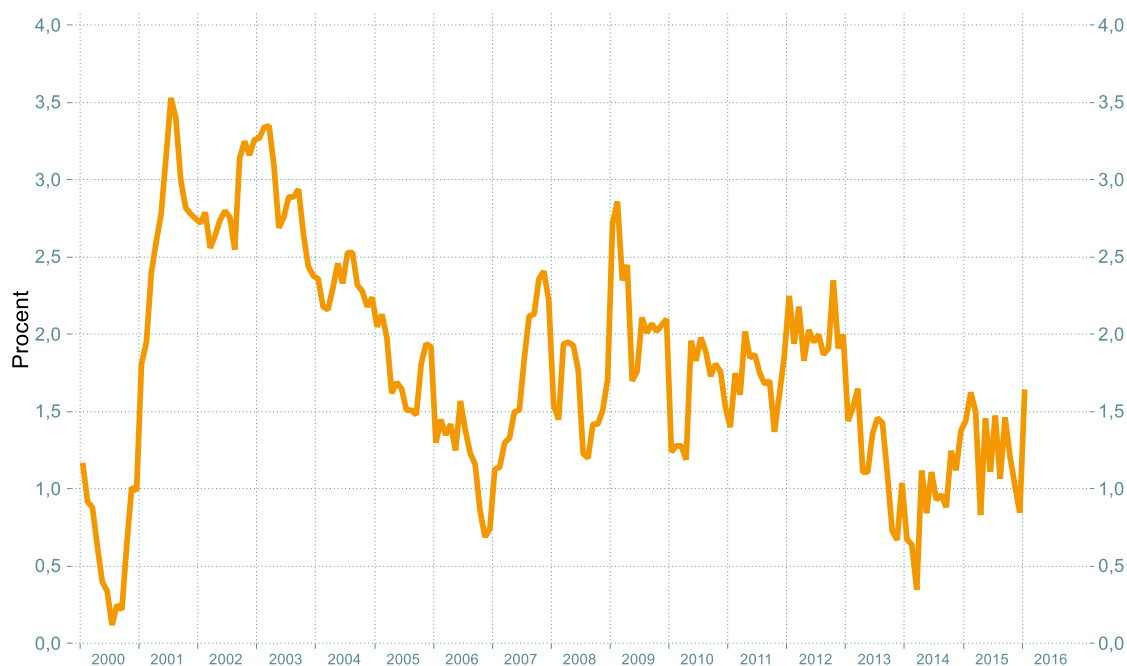
Under de senaste tre åren har tjänstepriserna som ingår i KPI ökat bara cirka hälften så mycket som under perioden 2000-2012. Tjänstepriserna i KPI ökade då i genomsnitt med 2 procent per år. Under 2013-2015 däremot steg de med endast 1,1 procent i genomsnitt per år. I januari i år tog tjänstepriserna i KPI ett kliv uppåt, till en ökning med 1,6 procent, se diagram 17.

Priserna på teletjänster och utrustning fortsatte emellertid att falla i januari, med 6,7 procent, och drog ned tjänsteprisernas förändringstakt totalt med 0,5 procentenheter, se diagram 18. Vidare drog prisfallet på teletjänster och utrustning ned inflationstakten för KPI totalt med 0,2 procentenheter i januari.

Priserna på teletjänster och utrustning har fallit sedan 2002, se diagram 19. Då hushållens konsumtion av teletjänster gradvis ökat har de fått en större andel av konsumtionen och därmed en större vikt i KPI. Dess nya vikt från januari i år är också något större än tidigare vilket alltså gör att prisförändringar på teletjänster får fortsatt något större genomslag på inflationstakten.

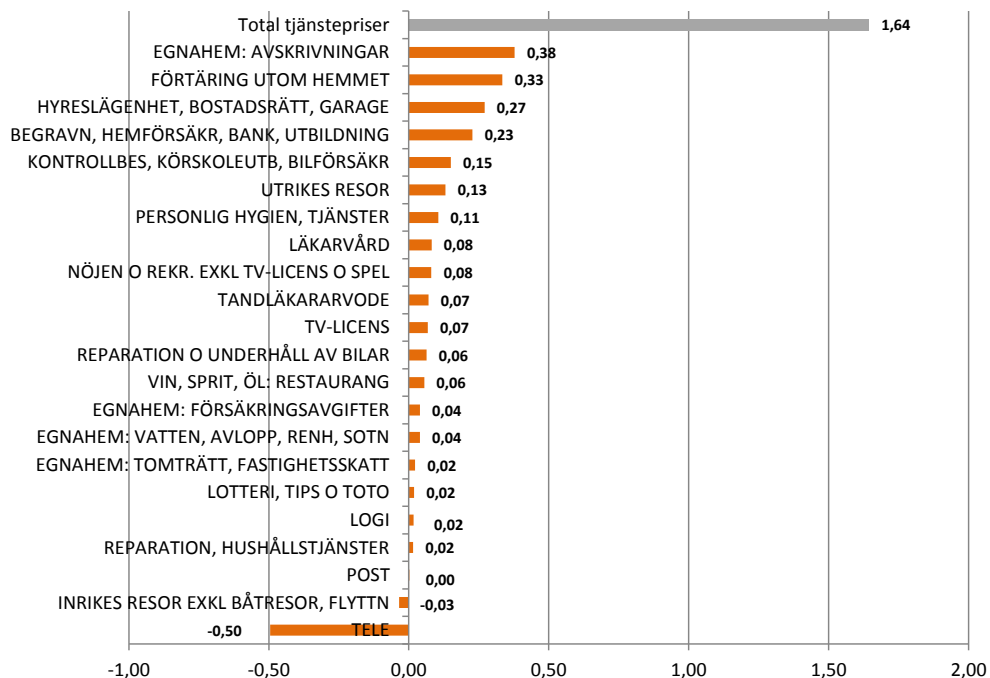
Till ökningen av tjänstepriserna i januari bidrog framförallt avskrivningar för egna hem med 0,4 procentenheter uppåt. Denna prisuppgång förklaras av de sänkta ROT-avdragen från och med januari i år, som alltså gör att priset för ROT-tjänster stiger. Vidare bidrog priser på restaurangbesök till tjänsteprisuppgången, samt ökade boendekostnader, med 0,3 procentenheter vardera, se diagram 18.

Diagram 17: Tjänstepriserna som ingår i KPI

Källa: SCB (KPI).

Diagram 18: Olika tjänsters bidrag till tjänsteprisutvecklingen i KPI januari 2016, procentenheter

Källa: SCB

Diagram 19: Prisförändring för teletjänster och utrustning som ingår i KPI

Källa: SCB, Macrobond.

ALMEGA

Banar väg för tjänsteföretagen